

CO Z NÁS ZBUDE TVÁŘÍ V TVÁŘ ČASU?

JOHN PRESTON

VYKOPÁVKY

LEDA 2022

Ozvalo se zaklepání na dveře.

„Dále.“

„Pan Brown, madam,“ oznámil Grateley a ustoupil, aby návštěvu pustil dál.

Nevím s určitostí, koho jsem čekala, avšak rozhodně nikoho podobného. Nejdřív mi blesklo hlavou, že tenhle host je tedy vážně „pan Hnědý“ – a to od hlavy k patě. Ostatně i jeho plet měla dost snědý nádech. A hnědé měl taky oblečení: bavlněnou vázanku, tvídové sako se zapnutým horním knoflíkem a pod ním další svršek, snad kardigan. Hotový lidský uzenáč. Připadalo mi absurdní, že jeho zjevu odpovídá i příjmení.

Jedině oči neměl hnědé. Byly stříbřitě šedivé jako dva lesklé napínáčky a sálala z nich duchapřítomnost. Vlasy mu trčely do všech stran. V levé dlani držel nějaký předmět – pochopitelně hnědý. A pravici mi podal.

„Dobrý den, paní Prettyová.“

„Děkuji vám, že jste přišel, pane Browne.“

„Nemáte vůbec, ale vůbec zač...“

Stisk měl suchý a pevný.

„Neposadíme se?“ Ukázala jsem na pohovku.

Svolil, i když jen aby se neřeklo, a usadil se na kraj pohovky s lokty na kolenou. V levačce pořád svíral tu hnědou věčičku. Nedokázala jsem od ní odtrhnout zrak. Přiznávám, že jsem se trochu bála, aby to nebylo mrtvé zvíře, nicméně vzápětí mi

došlo, že to bude jeho čapka. Nejspíš si všiml, kam se dívám, uvolnil se a odložil ji na polštář vedle sebe.

„Pane Browne, byl jste mi doporučen jako osoba, která se skvěle vyzná v půdě. V suffolkské půdě. Ředitel Ipswichského muzea James Reid Moir má o vašich schopnostech vysoké mínění.“

Při zmínce o Reid Moirovi si poposedl, což mi neuniklo, byť kompliment neopětoval. Vybavila jsem si, jak o něm ředitel prohlásil, že uplatňuje poněkud neortodoxní metody. A ještě jsem se rozpomněla, že ho označil za „místního“ a že na to hodnocení kladl obzvláštní důraz. Tehdy jsem jeho poznámku příliš nechápala, jenže teď to bylo do očí bijící.

„Jak možná víte,“ pokračovala jsem, „nachází se na mých pozemcích řada staletých mohyl. Už drahnou dobu pomýšlím na to, že bych je dala vykopat. A pan Reid Moir mi sdělil, že byste měl být ten pravý.“

Zase nijak nereagoval, přinejmenším ne hned. Pak se přece jen ozval: „Co myslíte, že v těch mohylách je, paní Prettyová?“

Vyhrkl to se zdejšími drmolivými přízvuky, takže spolykal téměř všechny souhlásky.

„Podle mého názoru něco z prehistorických dob,“ rozhovořila jsem se. „Možná z doby bronzové. Ovšem o tom, co je uvnitř, bych velice nerada spekulovala. Připadá mi, že se dosud nikdo nepokusil tyto hroby odkrýt. Povídá se, že Jindřich VII. se v jedné ze zdejších mohyl pokoušel najít poklad. A ještě jdou krajem řeči, že dvorní astrolog Alžběty I. John Dee obdržel pověření, aby na našem pobřeží pátral po cennostech z dávnověku. Někteří starousedlíci tvrdí, že hledal i u nás, přestože tenhle dohad není podložen důkazy.“

Opět mi odpověděl mlčením. Navzdory nudnému oblečení z něj vyzařovala jakási podivná vznešenost podpořená perfektním sebeovládáním.

„Chtěl byste se tam podívat?“ navrhla jsem.

Dubnová krajina kolem nás ještě postrádala sytější barvy. Voda u ústí Debenu připomínala tabuli skla a budila zdání, jako by se jí do Severního moře ani nechtělo. Tráva pod našima nohama byla houbovitá, i teď odpoledne pořádně zvlhlá rosou. Musela jsem dávat pozor, kam šlapu. Pan Brown kráčel s rukama vytrčenýma – snad si pomyslně klestil cestu. Čouhaly z rukávů, jako by mu to prouzené sako bylo těsné.

„Celé oblasti kolem Sutton Hoo se odjakživa říkalo Malý Egypt,“ prohodila jsem. „Zřejmě kvůli všem těm pahorkům, které vypadají jako pyramidy. Koluje o nich spousta legend. Někteří místní tvrdí, že kolem viděli v měsíčním světle tancovat přízračné postavy. Dokonce se připojil i statný bělouš. Prý na nich děvčata ze vsi za noci lehávají, když touží přijít do jiného stavu.“

Pan Brown se na mě užasle podíval, div mu obočí nepovyjelo až k temeni. „A vy jste ty přízračné tanečníky opravdu viděla, paní Prettyová?“

„Ne,“ zasmála jsem se. „Jistěže ne.“

Pahorky halil mlžný příkrov. Když jsme došli k tomu největšímu, můj společník potěšeně zamlaskal. „Jsou větší, než jsem čekal. Mnohem větší.“

A ukázal nahoru. „Smím?“

„Zajisté.“

Vyběhl a mocně si při tom vypomáhal pažemi. Sotva stanul na vršku, rozhlédl se kolem sebe – a zničehonic zmizel. Po pár vteřinách jsem si uvědomila, že jen za hranou kopečku poklekl k trsu kapradí. Stejně náhle se pak narovnal a zadupal na zem: pravou nohou, pak levou. Zůstal na návršíčku pěkných pár minut a očividně rozvažoval, co to všechno znamená. Když slezl zpátky ke mně, vrtěl nad těmi objevy hlavou.

„Co vás tak zaujalo, pane Browne?“

„Máte tady králíky, paní Prettyová.“

„Ano, já vím.“

„Králičí nory,“ upřesnil. „Což je pro vykopávky špatná zpráva. Moc špatná. Podloží je narušené.“

„Aha. To mě nenapadlo.“

„Bohužel. Je to vážně mor, tihle ušáci.“

Obešli jsme mohylu po mohyle a pan Brown si je pečlivě přeměřil. Míry si zapisoval do ošoupaného sešitku pahýlem tužky. V jednu chvíli nám nad hlavami přelétlo hejno divokých hus s nataženými krky a jejich křídla brázdila povětrí jako bojový útvar. Když se za nimi můj společník otočil, postřehla jsem ostrost jeho profilu rýsujícího se proti šedavé obloze.

Než byl s prvotní ohledávkou terénu hotov, podvečerní šero zhoustlo. Po řece se do Woodbridge vracely lodě s rozsvícenými lucernami a pokašlávajícími motory. U lodního skluzu na sebe pokřikovali rybáři, ale k nám se donesly už jenom útržky zvuků, ne jejich rozčilená slova.

Po návratu do domu zalétla pravice mého společníka mimoděk ke kapse saka. Hned se zarazila a zůstala tázavě viset nad klopou.

„Klidně si zapalte, pane Browne.“

„Je to dýmka,“ pronesl jako varování.

„To nevadí.“

Vylovil ji z kapsy spolu s váčkem na tabák. Když si nacpal troubel, upěchoval ho palcem – špičku prstu měl za ta léta úplně černou. Z dýmky uniklo tiché zabublání. A sotva z ní potáhl, stalo se něco nečekaného: celý obličej se mu propadl. Jeho dásně se snad musely v ústech skoro dotknout. Teprve když konečně vydechl, nabral jeho obličej zase na dřívější jiskrnosti.

„Bude s tím hodně práce,“ shrnul rozšafně a zatřepotáním uhasil sirku.

„Snad by se tu našly nějaké posily.“ Napadlo mě, že tenhle úkol by asi nejlíp zastal zahradník John Jacobs. „Možná i dvě.“

„Dva muži by byli lepší. A taky hrabla.“

„Hrabla?“

„Nebo lopaty.“

„Řekla bych, že lopaty nebudou problém.“

Nad hlavu se mu vznesl modravý obláček a chvíli si nad jeho rozčepýřenou kšticí hověl. „Paní Prettyová, budu k vám na-prosto upřímný. Ty mohly už někdo téměř spolehlivě vyloupil. Většina z těch zdejších přišla o drahocenný obsah někdy v sedmáctém století. Nerad bych, abyste si dělala přílišné naděje.“

„Ale jste ochotný to zkusit?“

„Ano,“ přikývl. „Ano, jsem... za předpokladu, že se dohodneme na podrobnostech.“

„Na podrobnostech... no ovšem. Tak tedy bydlet můžete u Lyonsových. Pan Lyons je můj šofér a jeho paní nám v domě vaří. Nad garáží mají volný pokoj. A pokud jde o peníze: spokojíte se s librou, dvanácti šilinky a šesti pencemi týdně?“

Takřka obratem přikývl.

„Zařídím, aby vám mzdu vypláceli každou sobotu v pokladně obchodu Footman & Pretty v Ipswichi. A pokud byste měl s těmi vykopávkami mimořádné výdaje, dejte mi prosím vědět. Kdybych tu náhodou nebyla, informujte mého majordoma pana Grateleyho a on mi všechno vyřídí. A ještě mi povězte – kolik času práce podle vašeho odhadu zaberou?“

„Čtyři pět týdnů. Maximálně šest.“

„Tolik?“

„Provedu je co nejrychleji, paní Prettyová. Jenže podobné postupy nelze uspěchat.“

„Chápu. Jen se obávám, že tolik času už mít nebudeme.“

„V tom případě je lepší neotálet.“

„Zajisté. Kdy můžete začít? Příští pondělí by byl příliš smělý návrh?“

„Ale kdepak. Podle mě je to nanejvýš příhodný den.“

Vtom se rozlétly dveře a dovnitř vběhl Robert. Zamířil k mému křeslu, ale uprostřed místnosti ztuhl.

„Fuj! Co to tady tak smrdí, mami? To zase hoří siláž?“

„Robbie,“ zarazila jsem ho, „tohle je pan Brown.“

Host se vztyčil a jeho hlava se vynořila nad oblak dýmu.

„To je můj syn Robert.“ I já jsem vstala.

Vycítila jsem překvapení svého hosta, když očima zatěkal mezi námi. Nakrátko se zatvářil upřímně zmateně, ale hned se opanoval.

„Dobrá večer, mladý muži.“

Robert zarytě mlčel a dál na něj zíral.

„Pan Brown je archeolog,“ vysvětlila jsem mu. „Prozkoumá mohyly na našich pozemcích.“

Syn se ke mně udiveně otočil.

„Mohyly? A proč?“

Položila jsem mu ruce na ramínka. Vždycky když byl můj chlapec rozrušený, cítila jsem, jak se mu pod kůží chvějí kosti.

„Bude v nich pátrat po pokladech,“ odpověděla jsem.

V pondělních novinách byl na spodku společenské rubriky uveřejněn inzerát na laskominu, kterou výrobce nazval „konzervovaným chlebem“:

SPOLEČNOST RYVITA OZNAMUJE, že s ohledem na rostoucí prodeje i požadavky zákazníků bude svůj oblíbený křehký chléb nyní dodávat ve speciálně uzavřených plechovkách, jež dovnitř nepustí vzduch ani plyn. Tento celozrnný trvanlivý chléb, doporučovaný hojně též lékaři a dentisty, se stane ideální potravinou pro nouzové zásoby britských domácností.

Zatímco jsem oznámení četla, postrehla jsem koutkem oka jakýsi pohyb. Vzhledla jsem přes stůl a spatřila, jak Robert zápolí s vejci a se slaninou. Nůž a vidlička v jeho ruce vypadaly jako obrovité kovové nástroje, které hoča každou chvíli převáží.

„Určitě to zvládneš, miláčku?“

Snídal dál, příliš zahleděný do nelehkého počínání, než aby mi dokázal odpovědět. Když dojedl, odložil nůž i vidličku na talíř a způsobně si osušil rty látkovým ubrouskem. Poté na něj zamžoural, přejel po jeho okraji prsty a mudroval nad skvrnou po žloutku, která na něm ulpěla.

„Už ho můžu sundat, prosím?“

„Pokud jsi po jídle, pak samozřejmě ano.“

Přikývl. Spodek brady měl stejně bílý jako talíř.

„Tak co chceš dneska dopoledne dělat?“

Zaváhal. „Napadlo mě, že se zajdu podívat, jestli už nedorazil pan Brown.“

„Robbie, nesmíš se mu plést pod nohy, jasné?“

„Ale mami, nemůžu se na něj při práci aspoň dívat?“ Hlasek mu napětím povyskočil.

„Snad ano... ale až později. Pro dnešek ho radši nech na pokoji. Co kdybys šel k sobě nahoru a hrál si s vláčky? Můžu požádat pana Lyonse, aby tam byl s tebou.“

„Já si s panem Lyonsem hrát nechci! To ani náhodou.“

„No tak, Robbie, prosím. Nefňukej. Co jsem ti říkala?“

„Kdy se vrátí slečna Priceová?“

„Tohle přece víš moc dobře, miláčku. Slečna Priceová se vrátí nejdřív koncem příštího týdne.“

Syn slezl ze židle a nakvašeně, skoro teatrálně vykročil od stolu. S hlavou sklopenou a rameny svěšenými. Pár minut po jeho odchodu se v lítačkách objevil Grateley. Jednou nohou za sebou křídla dveří přidržel, aby nebouchla. Odložila jsem noviny, aby mohl odnést i můj talíř.

„Přišel už pan Brown?“ zajímala jsem se.

„Je tady už od sedmi, madam.“

„Od sedmi?“ opakovala jsem užasle.

„Ovšem, madam. Přesto jsem ho požádal, aby počkal, až do-snídáte.“

Ukázalo se, že host přešlapuje u zadních dveří. Zdálo se mi, že má na sobě totéž co minule. Omluvila jsem se, že musel

takovou dobu čekat, ale měla jsem dojem, že i kdybych ho na panství přivítala až před obědem, pořád by na tom místě trpělivě stál. Udělalo se slibné ráno a slunce se stačilo prodrat mezi mraky. Vydali jsme se spolu zase k mohylám, nicméně tentokrát jsem vyslovila přání, že bych to ráda vzala oklikou kolem kurtu.

V zahradní budce u tenisového hřiště jsem si vzala sondážní hrot – půldruhametrový kovový nástroj s bodcem podobným oštěpu, zato na druhém konci s rukojetí, jakou bývá opatřen rýč. Pan Brown se nabídl, že mi ho ponese, jenže já namítla, že tohle přece hravě zvládnou sama. Moje výbava ho zaujala a celou cestu po mně střílel zvědavými pohledy. Nenamáhala jsem se mu svůj záměr osvětlit.

Když jsme se přiblížili k návrší, králíci se pelášili schovat. Musely jich tam pobíhat stovky, spousty bílých ocásků skotačících nerušeně ve vysoké trávě a mizejících v Kloboukovém lese. Můj hajný William Spooner je střílí, sotva mu přijdou do rány, a úlovky pak nosí řezníkovi z Woodbridge. Jenže pan Trim už od něj v posledních týdnech žádné další nechce. Zjevně po nich není poptávka, a proto nám navrhl, ať maso radši posíláme do místního psího útulku.

„Už jste uvažovala o tom, kterou mohylu bych měl odkrýt nejdřív, paní Prettyová?“ ozval se pan Brown.

„Ano,“ přikývla jsem a ukázala na největší. Na tu, kam posledně vyběhl a jejíž podloží zkusmo zkoumal.

Pátravě se na mě zadíval a zprudka zavrtěl hlavou.

„Osobně bych to nedělal, paní Prettyová. Tedy pokud vám smím radit.“

„Že ne?“

„Jak říkám,“ trval na svém. „Opravdu ne.“

„A pročpak?“

„Protože je nahoře hrbolatá a má uprostřed prohlubeň. Ty-pická známka toho, že už byla v minulosti vyloupena. Do takových v osmnáctém století zloději vyhloubili seshora šachtu – přezdívalo se tomu ‚zlodějská flétna‘ – v domnění, že tak snáz

najdou, po čem pasou. Podle mě by bylo lepší začít kopat u některé z těch menších. Bude to rychlejší. A taky levnější,” dodal pohotově.

„A kterou byste mi radil, pane Browne?“

Vykročil k té nejmenší. Nebyla vyšší než půldruhého metru, avšak porůstalo ji nezvykle husté kapradí. Můj společník ho z boku poplácal dlaní.

„Zkusil bych tuhle.“

Potřebovala bych si to důkladněji promyslet. Od samého počátku jsem předpokládala, že by se mělo kopat u té největší. Aspoň s Frankem jsme to tak plánovali. K nejnápadnějšímu kopečku jsme se upínali nejvíc.

„Jak si přejete,” svolila jsem nakonec. „Nicméně nejdřív bych vás požádala ještě o jedno.“ Podala jsem mu sondážní hrot. „Mohl byste to do hlíny zabodnout, aby se zjistilo, jestli uvnitř vůbec na něco narazíte?“

Jestli se v tu chvíli pokusil skrýt údiv, povedlo se mu to na výbornou. Málem nad mou prosbou nehnul brvou. Zeptal se jen: „Myslíte seshora, paní Prettyová?“

„Prosím.“

Vyběhl na pahorek. Zastavil se uprostřed, zvedl paže nad hlavu a zabodl hrot do země. Asi tak metr pronikal nástroj zeminou bez potíží. Pak se však ozvalo tlumené zadunění – a hloub to najednou nešlo. Pan Brown příčinlivě podnikl druhou sondu, s ještě odhodlanějším výrazem než předtím, jenže znovu narazil na překážku přibližně v téže hloubce.

„Něco tam je,” prohlásil, když sešel zpátky ke mně. „Samozřejmě nemůžu říct co. Ale něco tam rozhodně je.“

Když se vydýchal, zvedl sondážní hrot a důkladně zkoumal jeho bodec. „Takové náčiní vidím poprvé.“

„Můj zesnulý manžel si to nechal vyrobit u kováře v Bromeswellu,” vysvětlila jsem mu. „Podle vlastního návrhu.“

„Podle vlastního návrhu?“ opakoval a zaujatě ho obracel v rukou. „Skutečně?“

Zaslechla jsem něčí hlasy. Blížili se k nám Spooner s Johnem Jacobsem. Jacobs je podsaditý chlapík s šedivými kotletami na skráních, kdežto mladý Spooner má pečlivě přistřižené černé vlasy a pyšní se i hustým plnovousem. Působí spíš plaše, ačkoli moje komorná Ellen tvrdí, že místní děvčata jsou po něm jako divá. Představila jsem je svému společníkovi. Jakmile si muži podali ruce, zůstali rozpačitě stát. Vyrozuměla jsem, že moje přítomnost je jim na obtíž, a tak jsem je u pahorku zanechala, aby se mohli dát do práce.

V odhadu pana Browna jsem se mylila. Není to uzenáč, nýbrž teriér. Když jsem se totiž na místo vydala odpoledne, spatřila jsem spršky hlíny vyletující z výkopu všude kolem. Kapradí mezitím vzalo zasvě a v mohyle zel z boku otvor ve tvaru klínu. Shledala jsem na tom cosi šokujícího a současně podivně dojemného – tedy na tom vyrvaném porostu a odkryté hlíně. Mohyla vypadala obnaženě, skoro jako by ji znásilnili.

Navrhla jsem už ráno všem pracantům, aby využili naší pojízdnou kůlnu – přesněji plechovou maringotku, která normálně stává v kuchyňské zahrádce a skladuje se v ní nářadí –, aby si sem mohli dát svačinu a trochu si odpočinout. Zrovna teď stála na rovině u okraje Kloboukového lesa. Když jsem ji uviděla v novém zápřahu, došlo mi, jak za ta léta zchátrala. Hlavně stěny z vlnitého plechu už od kostry děsivě odstávaly.

Vedle ní doutnaly pozůstatky ohničku. Když jsem popošla blíž, ucítila jsem nasládlou pryskyřičnou vůni jedlových šišek.

Jacobs se Spoonerem se opírali o lopaty a o něčem se živě dohadovali. Sotva mě spatřili, zmlkli. Stáli jsme poblíž výkopu jako trojice vojáčků, zatímco panu Brownovi zpod nohou dál vyletovala hlína – obvykle, byť ne pokaždé, skončila v kolečku odstaveném za jeho zády.

Když se naplnilo, odvezl ho Jacobs k hraně lesa a vysypal jeho obsah na hromadu, která už nabývala úctyhodných rozměrů. Hlínu bylo totiž nutno skladovat na jednom místě, abychom mohli mohyly po vykopávkách uvést zase do původního stavu.

Pan Brown se lopotil ještě pár minut a dění kolem sebe nevnímá. Když se narovnal, kolena se mu leskla a na čapce mu ulpěly hrudky hlíny.

„Chtěla jsem se jen ujistit, že máte všechno, co potřebujete,“ ozvala jsem se na vysvětlenou.

„Máme, paní Prettyová, to se ví. Vidíte, mládenci?“

Oba „mládenci“ se souhlasně zakřenili. Neušlo mi, že je uchvátil stejně jako Roberta. A jakmile se mi synovo jméno mihlo hlavou, objevil se na schodech maringotky i on. Mával bambusovým prutem ze strany na stranu a za nic na světě by se ke mně neodvážil zvednout oči.

„Tak tady jsi, Robbie.“

„Zašel jsem sem jenom na chvilku, mami,“ hájil se. „Když pan Brown povídá tak zajímavé věci...“

„Co například?“

„Například... věděla bys třeba, co je nejdůležitější část archeologova těla?“

„Ne, to opravdu ne,“ přiznala jsem.

„Nos! Vidíte, pane Browne?“

Kopáč se rozesmál. A po krátké pauze se k němu přidali i Jacobs se Spoonerem.

„Nechci, abys tady obtěžoval, Robbie.“

„Ale on nás vůbec neobtěžuje,“ zastal se ho pan Brown. „Pomáhá nám, co, mladíku?“

Robert zrůžověl pýchou i rozpaky. „Pan Brown říká, že musíš umět věci zavětřit. A taky mi vysvětluje, co přesně zrovna dělá. Představ si, že nejdřív musí vytvořit okolo pahorku výkop. Až potom se dá zajít víc do hloubky. To pro případ, že by dole byla puklina.“

„A zavětřil jste už něco, pane Browne?“

Znalec se předklonil a nabral hrst zeminy. Promnul ji v prstech. „Vidíte, jak je to sypké? Dokonce napěněné? To je důkaz, že někdo minulé vykopávky zase zasypal – směsí hlíny a písku. Proto to tady musím nejdřív prozkoumat zvenčí. Pak se pustím víc do hloubky na úroveň původních vykopávek, přesně jak říkal mladý pan Robert. Dejme tomu v rozmezí od půl metru do dvou a půl metru pod povrch. Právě místo se naštěstí celkem dobře pozná: půda bude tmavší – což znamená, že té se ještě nikdo nedotkl. Tam snad najdu pohřební komoru. Měla by o sobě dát vědět obdélníkem světlejší hlíny. Svým způsobem to připomíná poklop padacích dveří.“

„Můžete už stanovit, jestli i tahle mohyla byla vyloupena?“

Pokrčil rameny. „To se zatím nepozná. Ale počkejte – přece jen už jsem něco objevil!“

Přešel k šedému předmětu v trávě opodál a kopl do něj botou.

„Co je to?“

„Kámen, paní Prettyová. Na ten jsem narazil tím vaším... tím vaším nástrojem. Berme to jako závdavek. Doufejme, že brzy najdeme i něco onačejšího.“

Vydala jsem se na zpáteční cestu k domu. Když jsem se ohlédla k lesu, pana Browna jsem už neviděla. Zřejmě se zase cele ponořil do výkopu. Zhlédla jsem jen záblesk jeho rýče a šmouhu hlíny letící povětřím.

V sedm jsem se vydala nahoru, abych se převlékla k večeři. Ellen už čekala u mě v ložnici. Je to urostlé děvče s nezvykle bledými prsty, snad vinou špatného krevního oběhu. V zimě je mívá úplně ledové. Když u mě před dvěma lety začínala, trnula jsem v obavách, že jsem si vyhlédla hodně nemotornou komornou. Nakonec se ale ukázalo, že je mnohem vnímavější a šikovnější, než bych čekala. Dalo se jí vyčítat jedině to, že

poslední dobou používá zvlášť pronikavou voňavku, ostrou i přeslazenou zároveň.

Stála vedle otevřené skříně. Na ramínkách visely řady šatů, některé v ochranných mušelinových povlácích.

„Co byste si chtěla vzít dneska, madam?“

Namátkou jsem ukázala na jedny bez povlaku. Zastávám názor, že není třeba věnovat odívání víc pozornosti, než si nezbytně zaslouží.

„Ty hedvábné zelené? Vaše oblíbené, nemám pravdu?“

Když mi Ellen pomáhala s oblékáním, štěbetala o mých dalších zaměstnancích a o tom, co je u nich doma nového. Ani její upovídanost mi zpočátku neseseděla. Přesto jsem si nakonec naše rozhovory oblíbila, neřkuli jsem se na ně těšila. Krom jiného jsem se od ní dozvěděla tolik věcí o chodu vlastní domácnosti, které by mi nejspíš jinak unikly. Ne, to děvče není drbna, naopak projevuje přirozenou zvědavost a dovede u druhých vypo-
zorovat svérázné rysy. Jenom o sobě už zdaleka tak sdílná není. Jistý čas prý chodila s jedním hochem z Woodbridge, jenže o tom už hezkých pár neděl nepadlo ani slovo, takže je asi po romáнку.

Nakonec se mě zeptala, jestli nechci přečesat vlasy. Odpověděla jsem, že se bez toho obejdu.

„Bylo by to hned, pokud chcete, madam.“

„Ne, má milá, díky.“

Napadlo mě, jestli si vůbec všimla, že mi vypadávají. Jakpak by ne – těžko jí to mohlo ujít. Nicméně i když je to osůbka povídavá, dokáže být i přirozeně diskrétní. Další z jejích předností.

V osm hodin Grateley zaklepal na lítačky mezi kuchyní a jídelnou. U tak kostnatého muže mě pokaždé překvapí, jak tichounce ten pravidelný úkon provádí. Jako kdyby měl na kloubech navléknuté polštářky. Po špičkách vešel do jídelny a postavil na stůl polévkovou mísu.

Když mi nalil naběračkou polévku, decentně se mě optal, jestli si nechci poslechnout zprávy. Očekával přikývnutí, načež